

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: O. N.,
zastoupeného Mgr. Petrem Miketou, advokátem
sídlem 710 00 Ostrava, Jaklovecká 1249/18

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2019 č. j. MPSV-2019/244450-923, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2019 č. j. MPSV-2019/244450-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 19. 3. 2019 č. j. 172266/2019/OOI, kterým byl zamítnut návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči, a bylo rozhodnuto o tom, že se žalobci bude příspěvek na péči poskytovat v původní výši 4 400 Kč měsíčně.
2. Žalobce namítal, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť absentuje jeho řádné odůvodnění. Žalobce konstatoval, že setrvává na svém stanovisku, že jeho zdravotní stav je natolik nepříznivý, že nezvládá nejméně 7 životních potřeb a z tohoto důvodu se u něj jedná o středně těžkou závislost. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyvstávají otázky, do jaké míry zvládá schopnost komunikace a do jaké míry je schopen účinně hájit své zájmy při vyřizování běžných životních situací. Poukázal na to, že se léčí na psychiatrii z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Jestliže se v odůvodnění uvádí, že z tohoto důvodu není schopen si uvědomit význam svého jednání pro okolí, pak by se měla tato skutečnost projevit také z hlediska posuzování jeho schopnosti komunikace. Žalobce uvedl, že nesouhlasí rovněž se závěrem správního orgánu, podle kterého zvládá základní životní potřebu stravování. Uvedl, že není schopen sám nachystat pro sebe jídlo. Pokud mu se stravováním nepomůže třetí osoba, není schopen si stravu připravit. Je rovněž na zvážení, zda s ohledem na zhoršené schopnosti orientace z důvodu psychického onemocnění a s přihlédnutím k omezení hybnosti, kdy používá dvě francouzské hole, by neměla být posuzována jako nezvládnutá schopnost mobility.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření shrnul průběh správního řízení, citoval příslušnou právní úpravu a závěry napadeného rozhodnutí.
4. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s., zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žalobě nelze upřít důvodnost.
5. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě ze dne 19. 3. 2019 č. j. 172266/2019/OOI byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše přiznaného příspěvku na péči a bylo rozhodnuto, že se žalobci bude příspěvek na péči poskytovat v původní výši 4 400 Kč měsíčně. Správní orgán I. stupně odkázal na posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem OSSZ v Ostravě ze dne 5. 2. 2019, podle něhož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje žalobce pomoc při pěti základních životních potřebách, a to stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a péče o domácnost. Dle správního orgánu I. stupně žalobce splňuje podmínky § 4 zákona o sociálních službách a podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. – středně těžká závislost. Součástí spisu je předmětný posudek o zdravotním stavu žalobce zpracovaný lékařkou Okresní správy sociálního

zabezpečení ze dne 5. 2. 2019 a v rámci posudkového zhodnocení je konstatováno, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je vertebrogenní algický syndrom plurisegmentální C-Th-. LS páteře, dále chronická obstrukční plicní choroba, polymorfní psychotická porucha, dif. dege. paranoidní schizofrenie, emočně nestabilní porucha osobnosti, reaktivní depresivní stavy.

6. Součástí spisu je záznam ze sociálního šetření ze dne 13. 12. 2018, v němž je kromě jiného uvedeno, že k základní životní potřebě mobilita žalobce uvedl, že se pohybuje s pomocí dvou francouzských holí. Stěžoval si na velmi špatnou hybnost rukou, na otoky prstů, uvedl, že má dýchací problémy, při chůzi se zadýchává, používá inhalační pomůcky. Ven chodí pouze v doprovodu manželky, s níž realizuje veškeré činnosti. Cestují MHD. Z důvodu nedostatku finančních prostředků nevyužívá služeb soukromých dopravců. S manželkou chodí na krátké procházky. V záznamu se rovněž konstatuje, že v průběhu sociálního šetření se žalobce jevil jako plně orientovaný místem, časem, osobou. Nebylo patrné žádné výraznější postižení v rozumové oblasti. Nebylo patrné žádné postižení v řečové oblasti. Žalobce dokázal vést rozhovor na přiměřené úrovni, odpovídal na otázky. Sdělil, že používá telefon. Delší písemný projev nezvládá, nedokáže napsat ani krátkou zprávu.
7. Proti rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Ostravě, podal žalobce odvolání, o němž rozhodl žalovaný nyní žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 5. 12. 2019 č. j. MPSV-2019/244450-923. Odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný jako odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.
8. Z protokolu o jednání a z posudku posudkové komise MPSV ze dne 25. 9. 2019 vyplývá, že žalobce jednání posudkové komise nebyl přítomen. Před jednáním doručil na pracoviště PK MPSV ČR v Ostravě lékařské nálezy. Byl uvědoměn o tom, že posudková komise bude moci jeho zdravotní stav objektivně posoudit a přijmout posudkový závěr i bez jeho osobní účasti, a to na základě obsahu shromážděné podkladové dokumentace. V posudkovém zhodnocení posudková komise uvedla, že provedla posouzení k datu svého jednání a že nehodnotila zdravotní stav odlišně od lékaře LPS OSSZ v rámci celkového posudkového závěru a souhlasila s tím, že žalobce nezvládá celkem pět základních životních potřeb, a to oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péče o zdraví, péče o domácnost. Odlišně od lékaře LPS OSSZ hodnotí jako nezvládanou také základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby a odlišně posuzuje také základní životní potřebu stravování, kterou žalobce zvládá s poukazem na to, že není funkční či anatomická ztráta horních končetin, nevidomost, závažný defekt kognice a příprava jídla včetně vaření je zohledněna v rámci úkonů péče o domácnost. Posudková komise také uvedla, že nutnost jídla s pocity hladu si žalobce uvědomuje, v tomto směru není sociální desintegrace. Dle posudkové komise lékařské nálezy dodané v průběhu odvolacího řízení nepřinášejí nové posudkově významné skutečnosti, není v nich doloženo trvalé posudkově významné další zhoršení zdravotního stavu. Posudková komise konstatovala, že nezohledněné ostatní úkony v rámci základních životních potřeb je žalobce schopen zvládat v přijatelném standardu, přiměřeně svému věku s využitím dostupných kompenzačních pomůcek a facilitátorů, při eventuálním preventivním dohledu druhé osoby. Vliv na úkony má však i psychický stav „s opakující se zřejmou sociální desintegrací při závažné poruše osobnosti s častou nesnesitelnou kverulancí nabývající psychotických rozměrů,

s možným neuvědoměním si intermitt. daných potřeb“. Dle posudkové komise je žalobce osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve II. stupni závislosti, tj. ve středně těžkém stupni.

9. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že žalovaný vycházel z předmětného posudku PK MPSV, z něhož citoval. Žalovaný považoval posudek PK MPSV za úplný a přesvědčivý. Dle žalovaného je z něho zřejmé, z čeho posudková komise při jeho vypracování vycházela a jak podklady hodnotila. Odkazem na posudek PK MPSV žalovaný uzavřel, že žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni – středně těžká závislost, s dobou platnosti trvale, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat pět základních životních potřeb. Žalovaný poznamenal, že v podaném odvolání nebylo konkretizováno, které základní životní potřeby žalobce nezvládá a následně citoval § 1 odst. 4 vyhl. č. 505/2006 Sb., s tím, že z posudkového zhodnocení posudkové komise vyplývá, že neuznané základní životní potřeby je žalobce schopen zvládnout.
10. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost) jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
11. Podle § 9 odst. 1 téhož zákona při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnosti zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
12. Podle § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopností zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevychází z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
13. Podle § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
14. Podle § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí předpis. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

15. Krajský soud předně konstatuje, že žalobní námitky žalobce se týkají sporných základních životních potřeb a) mobilita, b) orientace, c) komunikace a d) stravování. Pokud jde o podklady, na základě kterých bylo rozhodováno, platí, že rozhodnutí správního orgánu o nároku na příspěvek na péči je závislé zejména na odborném lékařském posouzení, přičemž pro účely odvolacího řízení posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při soudním přezkumu takového rozhodnutí soud neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek s ohledem na jeho mimořádný význam v řízení bývá rozhodujícím důkazem v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb. Na výsledný lékařský posudek, který je tedy stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 57/2009-58). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (viz rozsudek NSS ve věci sp. zn. 3 Ads 77/2013). Podle názoru krajského soudu v nyní projednávané věci nejsou závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobce zvládá žalobou namítané základní životní potřeby a) mobilita, b) orientace, c) komunikace a d) stravování, úplné a přesvědčivé, což mohlo mít vliv na výši příspěvku na péči. Krajský soud především posudkové komisi vytýká, že nedostala své povinnosti spolehlivě zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Soud má za to, že z důvodu ověření aktuálního a objektivního zdravotního stavu žalobce bylo na místě, aby posudková komise žalobce osobně vyšetřila, a to za situace, že sociální šetření, z něhož posudková komise rovněž vycházela, se uskutečnilo 13. 12. 2018 a posudek PK MPSV byl vydán po 3/4 roce 25. 9. 2019. Soud rovněž zastává názor, že bylo vhodné provést i nové sociální šetření, které mohlo s ohledem na velký časový odstup od sociálního šetření významně přispět ke správnému posouzení příspěvku na péči. Krajský soud rovněž poukazuje na ust. § 2a vyhl. č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle něhož, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřeby vymezena v př. č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
16. Dle názoru soudu posudková komise se vůbec nezabývala jednotlivými aktivitami dle př. č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., ve vztahu k namítaným základním životním potřebám mobilita, orientace, komunikace a stravování, k otázce, zda žalobce zvládá jednotlivé aktivity v přijatelném standardu a z jakých důvodů vyjádření posudkové komise schází. Přijatelným standardem se přitom podle § 1 odst. 4 vyhl. č. 505/2006 Sb., rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby. Je to právě posudková komise, která by se jednotlivými otázkami měla přezkoumatelným způsobem zabývat, dostatečně své závěry odůvodnit a vyvrátit pochybnosti o tom, zda se jedná o žalobcův objektivní zdravotní problém, nebo zda se jedná o jeho subjektivní hodnocení a subjektivní vnímání zdravotních potíží.
17. Soud připomíná, že v případě základní životní potřeby a) mobilita se podle písmene a) přílohy č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., o nezvládání této životní potřeby jedná tehdy, pokud osoba nezvládá vstávání a usedání, stoj, zaujímání poloh, nedokáže se pohybovat chůzí krok za krokem, popř. i s přerušováním, zastávkami, v dosahu

alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů a používat dopravní prostředky včetně bariérových. Zda žalobce uvedené aktivity zvládá, či nikoli, se posudková komise v posudku vůbec nezabývá. K namítané základní životní potřebě b) orientace je nutno uvést, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se podle citované vyhlášky považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, má přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat. Ani tyto aktivity posudková komise v předmětném posudku nehodnotí. V této souvislosti soud poukazuje na to, že jednou z aktivit je „orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně reagovat“, přitom z posudků, které byly podkladem rozhodnutí správních orgánů se podává, že u žalobce se jedná o chorobnou kverulanci paranoiu, intermitt. agresivitu a časté projevy sociální desintegrace, o paranoidní schizofrenii, o polymorfní psychotickou poruchu, nesnesitelnou kverulanci, bohatou paranoidní produkci nabývajících psychotických rozměrů s intermitt. agresivitou, což dle názoru soudu nevypovídá o tom, že žalobce přiměřeně a adekvátně reaguje na různé životní situace včetně kontaktu s úřady. Posudková komise ani nevysvětluje, zda a jak ovlivňuje či jaký dopad má zjištěný psychický stav žalobce na schopnost zvládat jednotlivé aktivity v rámci namítaných základních životních potřeb. To se týká i základní životní potřeby c) komunikace. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky. Žalobce přitom nejenom v rámci sociálního šetření opakovaně uváděl, že písemný projev nezvládá, že si formuláře nechává vyplňovat. Jednotlivými aktivitami se posudková komise nezabývala ani při hodnocení základní životní potřeby d) stravování. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se přitom považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim. I v tomto směru schází náležité odůvodnění závěrů posudkové komise.

18. Na základě výše uvedeného krajský soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládaných namítaných základních životních potřeb. Soud současně podle § 78 odst. 4 s.ř.s. věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.
19. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobci osobně podle obsahu spisu v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.
20. O nákladech ustanoveného zástupce bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 29. 06. 2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně